Brieven aan een koerantier

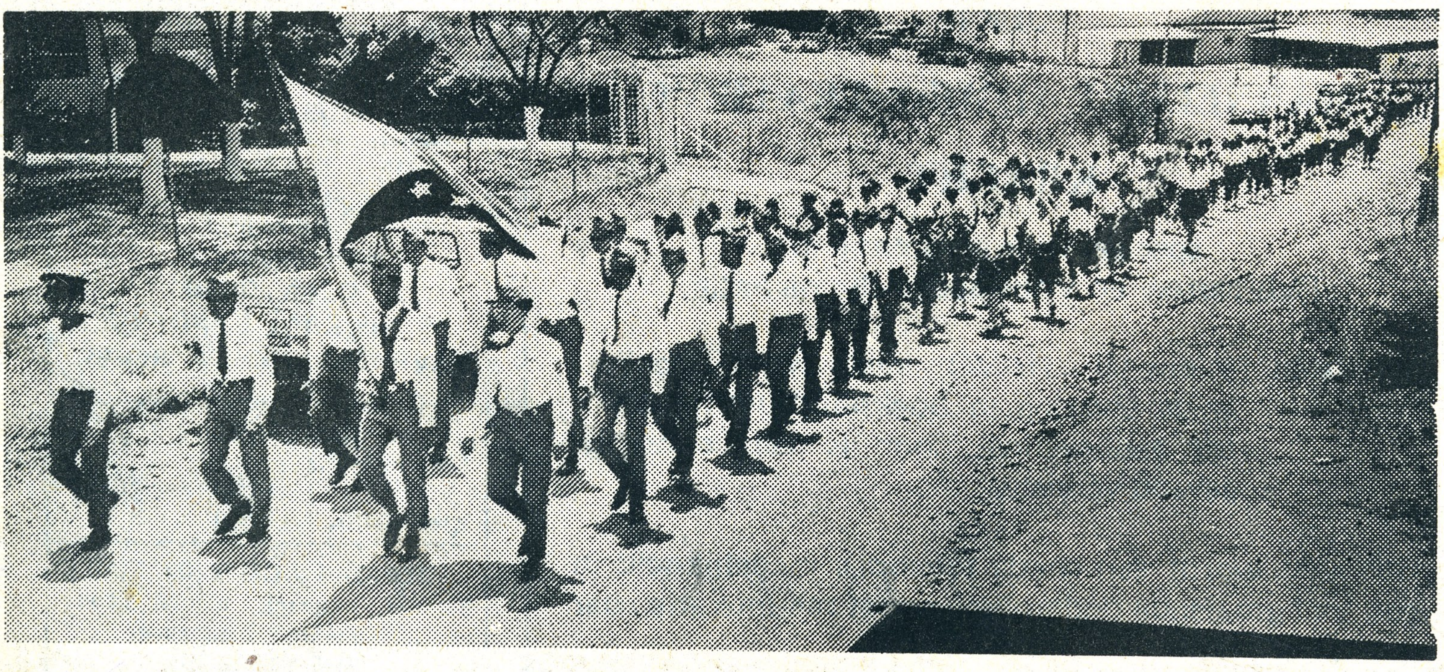

....Eenheid? Eenheid is goed voor padvinders....

MET DA COSTA GOMEZ — begon het, al ontbrak het ons aan een Boven Digoel, geheel in stijl. Hij werd na de staking van 1936 door de toenmalige Van Slobbe keurig netjes naar de Bovenwinden gedirigeerd. Maar Boven Digoel of Bovenwinden geven slechts uitstel van executie. Hoewel de echte executie Gomez niet in het bloed zat. Zijn afstamming, negroide enerzijds, van Joodsen bloede anderzijds (zijn grootvader schonk hem zijn aartsvaderlijke naam) liet hem zonder veel problemen een gedoopte figuur blijven, al wierp de Missie hem uit tegen de wil van volkse limburger Monseigneur Verriet, die nog op zijn sterfbed fluisterde: ,,Breek niet met Gomez". Men luisterde niet naar het oordeel van de bisschop, maar liever zette men stroeve netten uit, waardoor de Missie met lege handen bleef staan in haar politiek beleid. De jeugd gaat voorbij, maar soms keren de gebeurtenissen uit het verleden terug als schimmen, zoals in het leven van Gomez, toen hij - reeds moe van het politieke steekspel- rechter wilde worden, maar afgewezen werd door een gouverneur Kasteel, wiens door de ,,Klare Waarheid" apologetisch gevormd geweten een Gomez niet kon dulden. Zo bleef deze een eenvoudig ambtenaar ter griffie, politicus tegen wil en dank. Terwijl wij op Curacao een der interesantste rechters hebben moeten missen.

Later werd hij gevolmachtigd minister en jij voerde gesprekken met hem in Den Haag,.

De laatste keer dat ik hem persoonlijk ontmoette, was op een van die avonden met een jongere en een oudere spreker in een forum, georganiseerd door Stanley Brown van Vitó, Hans Hermans als voorzitter. Toen was Da Costa Gomez weer helemaal Ariens, zoals wij allemaal voor de dood de wieg naderen.

En nu de kwestie der "Westindiers". Mét Gomez heb ik nooit enig vertrouwen gehad in de eenheidsgedachte. Er bestaat in de hoofden van de buitenwereld een begrip als Westindier.

Zoals we in Noord-Amerika het begrip ,,neger" kennen. Zowel het ene als het andere lijkt mij van Anglicistische huize, en uit hoofde van zulke schimmen, berustend op de ongeveer beeindigde machtspositie van Elisabeth's erfenis in de wereld, zal men in de hoofdsteden steeds bereid zijn nieuwe ,,units" te ontwerpen.

To be British please.

Maar het verschil met Italie is duidelijk. Daar voerde men handel van Italiaanse stad naar Italiaanse stad. Italie brokkelde in wezen niet af als het Iberisch rijk deed. Bij ons in het Caraibisch bekken echter is van onderlinge handel geen sprake. Van verbrokkeling des te meer.

Het was geen wonder dat Gomez zich aan Nederland vooral, en aan het vasteland van Zuid-Amerika vastklampte, waar hij, als wilde hij het ,,negervraagstuk" ontwijken, een ras aanwezig achtte, waarmee hij zich verwant voelde, al mocht hij juist in Zuid-Amerika lang niet altijd en overal op grond van zijn achtergrond welkom zijn.

Nu de onafhankelijkheid de Nederlandse Antillen als een rotte peer in de maag gesplitst dreigt te worden, nu voelen de intellectuelen bij ons zich plotseling aangetrokken tot de eilanden in het Caraibisch bekken, die in een soortgelijke positie verkeren. Maar op deze grondslag een staatseenheid te vormen, terwijl men vroeger niet eens de moeite nam ook maar oppervlakkig kennis te vergaren over de eilanden in onze omgeving, doet aan overspel denken.

Dus toch dorpsonafhankelijkheid prefereren? Als de landen wijs - waren maar dat zijn ze niet - zouden zij een schommeltoestand creeren, die de natuurlijke verplichting brengt elkaar te leren kennen. Men zou naar tripartite overeenkomsten moeten streven, met als verdrietige juridische mogelijkheid weer uiteen te kunnen gaan. Maar eenheid? Eenheid is goed voor padvinders.